

Ապահով

Հիմնադրված է 1991 թվականին: 8 (349) 17-30 ապրիլ, 2014թ.

ԵՐԿԾԱԲԱԹԱՐԵՐ ԱՐԺԱԽԻ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՊԱշտոնաթերթ

Մենք իմացանցում

www.aparaj.am

ԽՄԲԱԳԻՐԱԿԱՆ

Յավ եւ իրավունք, որունք անժամանցելի են

Ամեն տարի այս օրերին ինչպես համահյական, այնպես էլ միջազգային տարբեր հարթակներում ամենաշնորհվող թեման Դայոց ցեղասպանության ճանաչման, դատապարտման, հատուցման, ինչպես նաև Թուրքիայի՝ շարունակվող ժխտողական քաղաքականության վերաբերյալ հարցերն են: Տարբեր բեմերում այդ հարցերը տարբեր տեսանկյունից են դիտարկում:

Գաղտնիք չէ, որ աշխարհի գերտերությունների համար վաղոյն յայց ցեղասպանության թեման խաղաթուղթ է հաստկացնելու թուրքիայի հետ հարաբերություններում շահակությունների համար:

Հայոց գեղապատճեան 100-ամյա տարեկից շեմիս ընդհանուր՝ Թուրքիան սպասվող ճնշումներին ի պատասխան արդեն սկսել է հակահարված տալ դեռեւս առանց լուրջ հարված ստանալու:

Հայոց հեղասականության ուղղությամբ տարվող պայքարը հայկական աշխարհի համար թեւակիսում է մի լուս դրանք հարցում և առաջնահրապարակում մեր

Նոր փուլ՝ հատուցման եւ պահանջատիրության փուլ։ Հայ Յեղափոխսական Դաշնակցությունն իր ծրագրուանդրադասնալով Հայ ժողովրդի պատմության հիլովոյ-

թի ներկա հանգստվանին, հաստատում է.
«Միջազգային օրենքը, Միացյալ Ազգերի Կազմակերպության Կանոնադրությունը եւ Սարդու Իրավունքների հայտարարությունը, մասնավորապես, Ձեղասպանության մասին ՍՎԿ-ի 1948-ի համաձայնագիրը՝ ցեղասպանական արարքները հայտարարում են ոճիր մարդկության դեմ եւ դրանց հետեւակը հանդիսացող ազգային հողերի յուրացումը Նկատում ապօրինի։ Միջազգային այդ օրենքներն ու համաձայնագրերը անժմանացելի են եւ հետադարձ ուժ ունեն, հետեւաբար՝ ի գորու են հին, թե նոր բոլոր պարագաներում։ Ի նպաստ բովանդակ մարդկության և համաշխարհային խաղաղության դրանք պետք է գործադրվեն իրենց տառով ու ոգով, և նախ՝ արդարություն գործելու ցեղասպանության զին դարձած ազգերին, ապա՝ կանխել նոր ցեղասպանությունները։ Մարդկության հինաւել նոր արդուներին»։

թյունները եւ մարդկությանը իսնայել նոր աղետներից»:

Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարեկիցին ընդհառաջ եւ երբեւ՝ մեզ համար մեկ քան պարզ է. մենց պահանջատեր ենք, եւ մեր նպատակներն ու խնդիրները անփոփոխ են՝ ներկա Հայաստանի Հանրապետությունը Հայաստանի Առաջին Հանրապետության իրավածառանգործն է, որի սահմանները հստակորեն ընդգծվել են Սեւրի պայմանագրով, իբրև այդպիսին, հայկական բնագրավածք բոլոր տարածքների օրինական իրավատերն է:

Զգեստ է մոռանալ, որ Ցեղասպանությունը լայն իմաստով շարունակվում է, քանզի Օսմանյան Թուրքիայի կողմից իրագործված ցեղասպանության հետևանքով նաև հազարակի հայեր զրկվել են իրենց հայրենիքում ապրելու իրավունքից եւ առայսօր զրկված են դրանք:

Այս ամենը հաշվի առնելով՝ պետք է արձանագրել, որ Հայ Դատը ունի պատմական, բարոյական, իրավական եւ քաղաքական կողմեր ու իմաստավորումներ, եւ իր իմաստական կետերը, ի լուր ամբողջ աշխարհի, պետք է հայտարարել, որ մինչ օրս արդիական են՝ Ամբողջական Հայաստանի ստեղծում, Սփյուռքի տարագիր հայության համախմբում իր հայրենի հողերի վրա, Ազատ, Անկախ եւ Միացյալ Հայաստանի կերտում:

Սահմանադրությունը պահպանվում է Հայաստանի Հանրապետությունում:

Արցախի երիտասարդները պահանջում են հատուցում Չափավոր երթ Ստեփանակերտում

ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՎԻՌԵՎՆԵՐՈՎ շարժվեցին դեպի Ստեփանակերտի հուշահամալիր:

Երդի մասնակիցներն իրենց հետ
տանում էին «Թուրքիայի ձեռքբող ար-
յունութ են», «Պայքար հանուն արդա-
րութան», «Ոչ արձանագրությունների
ն», «#Save Kessab», «Ժխտողականու-
թյունը տանում է նոր համագործու-
թյունների», «Ճանաչում, լատապար-
տում, հատուցում՝ հայերն եւ անզել-
րեն լեզումերով պատառներ։ Երդի ըլ-
թացքում մասնակիցները վասկարկու-
թին պահանջատիրական կոչեր եւ եր-
գում հայրենասիրական երգեր։ Ար. Հա-
կոբ եկեղեցուց Նրանք շարժվեցին դեպ-
Ստեփանակերտի Հուշահամալիր։

Երիտասարդները, ի բոլոր Թուրքիայի այլ եւ Աղրբեշանի կողմից իրագործ ված ցեղասպանության եւ շարունակ վոր ժխողովական քաղաքականության այլեցին Թուրքիայի եւ Աղրբեշան որոշները:

Ստեղծանակերտի կենտրոնակա փողոցների շենքերի բնակիչները, որ պես հարգանքի տուրք, մոմեր են վառել իրենց պատուհանագոգերին Եպարքային լեռնի:

Սութիկանակերտի Յուշահամալի
րում ՀՅԴ ԱԵՍ-ի Կարիչ Մարմնի Ներկա
յացուցիչ Վահրամ Հովսեփյանը, դիմու-
լով հավաքաջններին, նշեց, որ ՀՅԴ
ԱԵՍ-ի կողմից ամեն տարի ապրիլ
23-ին կազմակերպվող շահերով երթ
միայն մեկ նպատակ է կրում՝ ցույց տա-
համայն աշխարհին եւ, մասավանդ, թշ-
նամուն, որ հայ երիտասարդը պահան-
շատեր է, եւ անկախ նրանից՝ թե աշ-
խարիչ որ մասուն է գտնվում, Յայ Դա-
տին սատար Կկանգնի մինչեւ արդարա-

ეს ილიტოւ: ყახრამ პიცტებული ჩილი
ჩაითანებ, ირ სიღი თარჩ ზაյნ გთეა
აუასილებას 100-ამავაკის ღისარა
მთილებას ქერგავას სიღილის სი სია
თილებ ირ ასეზოდ კასტარაშ 20-ით რა
რჩ აუასის გთეასასილებას, ზაյნ
გთეასასილებას ჩამარ:

Արցախի ԿԿ Ներկայացուցիչ Դավիթ
Իշխանյանն իր ելույթի շեշտադրում

ուղղեց Ռեժիսուր Թայիր Էրդողանի՝ Հայոց ցեղասպանության 99-րդ տարեկիցի և խօսրյակին կատարած հայտարարությունը:

«Սենք չենք հավատում՝ սա ոչ Ներողություն է, ոչ ել հայ ժողովրդի առջեւ խոևարիումի քայլ, այլեւ ուրացումի գործողություն, հայ ժողովրդի պահանջատիրության, Յայոց ցեղասպանության 100-ամյակին ուղղված հայոց հզոր ալիքին հակառարձելու փորձ։ Ցեղասպանությունը կրկնվեց նաեւ 1988-ին, 1990-ին, 1991-ին, եւ Արցախյան շարժումը կանխեց նոր ցեղասպանությունների իրագործումը։ Այսօր շահակիր Երիտասարդությունն այստեղ Ներկա է, Ներկա է իր Մշտարիուն շահով, այն շահով, որ մեր սերունդը փոխանցեց ձեզ։ Այդ շահը պետք է փոխանցեր նաեւ ձեր սերունդներին։ Մենք մեր իրավունքների տերն ենք, տերն ենք եւ տեր կենաց ենք»։

րածվելով ցասման եւ բողոքի:
«Ճանաչել, դատապարտել, հատու-
ցել՝ սա է համայն հայության պահանջը:
Այսօր այդ պահանջին միացել է Արցա-
խի երիտասարդությունը, այն սերուսդը,
որը ծնվել է արյամբ ազատագրված հո-
ղում՝ ի հեճուկս մեր դարավիր թշնամու,
ի հեճուկս բոլոր Նրանց, ովքեր երազում
են հայի Նախճիրը կազմակերպել այս
անզամ Արցախում».- ասաց նա:

«ИРИОН»

Ազատ, Անկախ, Միացյալ Հայաստան. անտեսանելի իրականություն

1920թ. օգոստոսի 20-ին Փարիզի Սելը արվարձանում ստորագրվեց Սելիի պայմանագիր՝ մի կողմից Թուրքիայի եւ մյուս կողմից Արաբացին աշխարհամարտում հաղթած պետությունների միջեւ։ Պայմանագիրը բաղկացած էր 97 մասից եւ 578 հոդվածներից, որոնք վերաբերվում եին սահմանային եւ քաղաքական, փոքրամասնությունների պաշտպանության, ռազմական, ծովային եւ օդային գերիների եւ պատիժների, տնտեսական եւ ֆինանսական, օդային և սափագնացության, ջրային եւ երկաթուղային ճանապարհների, աշխատումի հարցերին։ Պայմանագրի համաձայն՝ Թուրքիան իրաժարվում էր Թրակիայից, Եգեյան ծովի կղզիներից, Կիպրոսից, Եգիպտոսից եւ արաբական տիրույթներից։ Հունաստանը կառավարելու էր Հմյուռնան (Իզմիրը) ու Նրա շրջակայքը։ Ասիական Թուրքիան սեղմվում էր Միջեւ Արեւմտյան Աստույիայի սահմանը։ Հետագա անկախություն էր ստանում, իսկ Եգիպտոսը, Պաղեստինը, Սիրիան ու Միջագետը (Իրաք) Ազգերի Լիգայի միջոցով, որպես Եվրամանդատային տարածք, հանձնվում էին Մեծ Բրիտանիային ու Ֆրանսիային, իսկ Հայաստանը ստանում էր Վանի, Էրզրումի, Բիթլիսի եւ Տրավեհովի սահմանների տարածքների մեծ մասը։

Զնայած նրան, որ Սեւրի պայմանագիրն այդպես էլ հրականություն չդրածավ, սակայն սխալ է այդ պայմանագիր նշանակությունը թերագնահատել ել համարել այն ոչ կարեռո:

Սերբայումս սիսալ կարծիք կա, որ Սեւը այլեւս անցյալ է եւ այդ պայմանագիրը չեղյալ է համարվել արդեն քեմալական Թուրքիայի եւ Եվրոպական տերությունների միջնորդ կողման հետագա պայմանագրերով. Նամանավանդ Նշկում էր 1923թ. կողման Լոզանի պայմանագիրը: Մի կողմ թողնելով քաղաքական բոլոր հարցեր՝ Ներկայացնեմ մի քանի իրավական փաստարկներ, որոնք ապացուցում են այս տեսակետի սիսալ իներ:

Նախ Լոգանի պայմանագիրը որեւէ կերպ չի կարող առնչվել Սեւի պայմանագիր հետ, քանի որ դրանք տարբեր պայմանագրեր են: Սեւի պայմանագիրը վերաբերում էր Առաջին համաշխարհային պատերազմի արդյունքներին, Լոգանի պայմանագիրը՝ 1919-1922 թթ. տեղի ունեցած պատերազմական գործողությունների արդյունքներին: Այսինքն, եթե Սեւի պայմանագիրը պաշտոնապես վերը էր դնում Առաջին համաշխարհային պատերազմի ռազմական գործողություններին՝ պայմանագիրը ստորագրած կողմերի միջեւ, ապա Լոգանում ընսարկվում էր Թուրքիայում եւ Նրա շուրջը պատերազմական գործողություններին Վերջ դնելու հարցը: Ի դեպ, Լոգանում պայմանագրին կողմ էր ոչ թե Թուրքաց պետությունը, այլ Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի կառավարությունը: Այսինքն՝ Լոգանի պայմանագիրը կոչված էր միայն տարածաշրջանում պատերազմական իրավիճակին վերջ տալուն, եւ ոչ մի առնչություն չուներ Առաջին համաշխարհային պատերազմի եւ դրա արդյունքում ստեղծված իրավիճակի հետ, ուստի՝ այս տեսանկյունից երկու պայմանագրերը անհամեմատելի են: Իսկ հայերի Տեղասպանությունը եւ դրա արդյունքների ինչոր կերպ վերացումը համարվում է Առաջին

Հղանի պայմանագրի մեջ նշված պատրազմական իրավիճակ եղույթը նույնացնելու պատահական չէ: Միջազգային նորմերի տեսանկյունից միայն ինքնիշխան երկրները կարող են մղել պատերազմներ, մասցած դեպքերում այն համարվում է պատերազմական իրավիճակ: Ուստի, Թուրքիան այդ պայմանագրում չեր ճանաչվում՝ որպես պետություն: Սա՝ ի դեպք, ու մի կողմէ թողնելով այս հարցը՝ անդրադառնամ մեկ այլ ավելի կարեւոր հարցի՝ Սերբիա և Լոզանի պայմանագրերի համադրմանը:

Յարու ԲԵ՛ համարում միմւսանալու ան-

շահերի Վրա, քանի որ Հայաստանի Հանրապետությունը, որը կողմ էր հանդիսանում Սեւրի պայմանագրին, չի ստորագրել Լոզանի պայմանագրիը: Եվ, երրորդ՝ Լոզանի պայմանագրիը չի կարող փոփոխել Սեւրի պայմանագրով նախատեսված Հայաստանի իրավունքները, քանի որ կողմերի միջև նոր պայմանագրի ստորագրումը չի կարող ազդել կամ փոփոխել մեկ այլ կողմի իրավունքները: Եվս մեկ կարեւոր հավելում. ընդհանրապես Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջև պարտավորությունները, այդ թվում նաեւ նրանց միջև սահմանների հարցը, բխում եր ոչ թե Սեւրի պայմանագրից, այլեւ դրա ածանցյալ համարվող «Կուլդր Վիլսոնի իրավարար Վճռից», որը համարվում է անթեկանելի: Նշեմ նաեւ, որ

միջեւ սահմանները: Այստեղից կարելի է եզրակացնել, որ Թուրքիայի հրավագործական ներքո են անցնում միայն պայմանագրի մեջ նշված սահմաններից ներս ընկած տարածները, իսկ Յայաստանի հետ սահմանի մասին Լոզանի պայմանագրում չի նշված, ուստի՝ նոր Թուրքիայի հրավագործականը Վիլսոնի գծած սահմաններից այն կողմ, այսինքն՝ Արևմտյան Յայաստանի վրա չի տարածվում: Վիլսոն՝ ստորագրելով Լոզանի պայմանագրիր, Թուրքիան հրավարանորեն հրաժարվել է այդ տարածների նկատմար իր հրավունքներից: Յիշարժան է նաև Լոզանի պայմանագրի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասը, որտեղ նշված է, որ «Այս հոդվածի դրույթները չեն վերաբերում բարիդրացիական հարաբերություններց բխող այն հատուկ պայմանավորվածություններին, որոնք կայացվել են կամ կարող են կայացվել Թուրքիայի եւ Նրան սահմանակից որեւէ երկրի միջեւ»: Այսինքն՝ այստեղ խոսվում է սահմանները հստակեցնող հատուկ պայմանավորվածության, այլ ոչ թե՝ պայմանագրի մասին, ուստի այն վերահստատում է Վ. Վիլսոնի հրավական վճոի հրավագործականը: Լոզանի պայմանագրիր նաև հաստատում է Սերիի պայմանագրով Թուրքիայի կողմից Վ. Վիլսոնի հրավարար Վճռով Յայաստանին փոխանցված տարածների նկատմամբ հրավունքներից հրաժարումը:

Այսականում, այսքանից հետո կարող ենք գալ այս եզրահանգմանը, որ Միացյալ Հայաստան ոչ թե երազակը է, այլև իրողություն, որը վաղ թե ոչ է հրավանություն ախտի դառնա: Ուղղակի պետք է հավատալ եւ այդ գաղափարն ու իրավատիրությունը մեր մեջ ամուր պահել ու փոխանցել սերունդներին: Երբեք չաետք է հրաժարվենք մեր ազգային իրավունքներց: Համոզված եմ, եթե ոչ մեր սերունդը, ապա մեր հաջորդ սերունդը պետք է ապրի Ազատ, Անկախ ու Միացյալ Հայաստանում: Ահա թե ինչու է թուրքիան համարորեն պայքարում Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման եւ հայկական հարցի բարձրացման ցանկացած գործողության դեմ վատևելով մեծ քանակությամբ ֆինանսական, դիվանագիտական իշխանություններ:

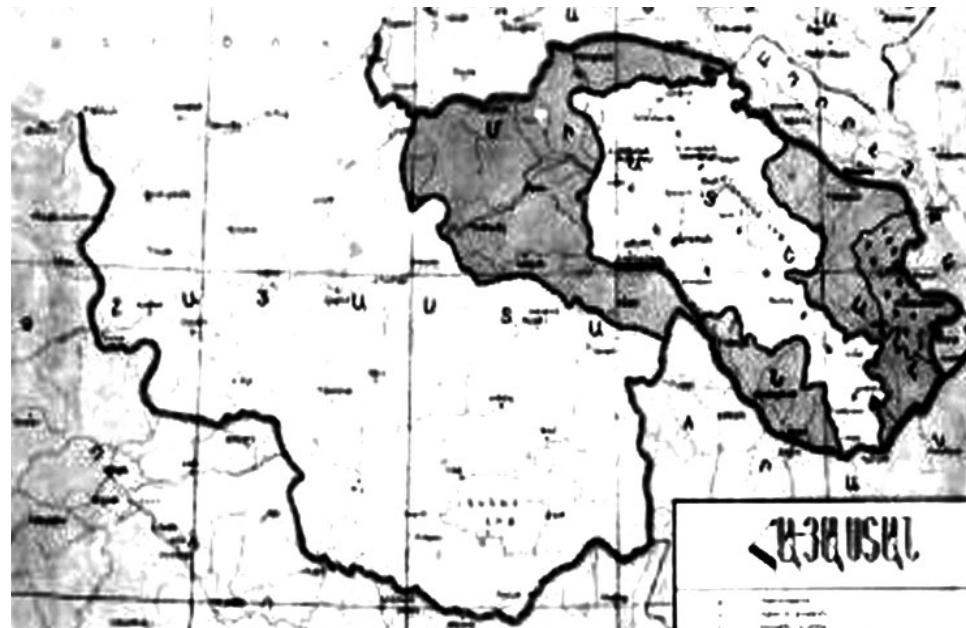
Յ. Գ. Եթե 70-ական թվականներին որեւէ մեկին ասեիր, որ հորդրային Սիոնլեյունը՝ այդ հզոր պետությունը, կփլուզվի եւ կստեղծվի անկախ Հայաստան, ապա ոչ ոք չէր հավատա. ավելին՝ դա ծիծառ կառացաներ: Սակայն իրականությունը եւ միշագային փորձը ցույց են տալիս, որ երբեմ անհավատալի թվացոյ քանազո՞ր կարող են իրականություն ունենալ:

թացակարգերը): Մասնավորապես վերը նշված Կոնվենցիայում նշված է, որ պայմանագրի բովանդակության վերանայումը հևարափոր է միայն այդ պայմանագրի վերած բոլոր կողմերի համաձայնությամբ: Ինչպես նաև նշվում է, որ պայմանագրի փոփոխությունների առաջարկությունների մասին անոր է տեղեկացվելու պայմանագրի բոլոր մասնակիցները: Փոփոխության համաձայնությունը որեւէ կերպ չի առնչվում այն երկրներին, որոնք չեն ընդունել այդ համաձայնությունը: Երանց համար պայմանագրը գործում է առանց փոփոխությունների: Եվս մեկ կարեւոր հանգամանք. Վերը նշված Կոնվենցիայում նշվում է, որ պայմանագրի փոփոխություններով չետք է ազդեն մյուս մասնակիցների իրավունքը կրա եւ պայմանագրի նպատակներին չպետք է հակասեն: Երկրորդ փաստարկը Վիեննայի կոնվենցիայի 59-րդ հոդվածի 2-րդ կետուն է, որտեղ նշվում է, որ. «Ավելի կաղ կնքված պայմանագրի գործունեությունը կհամարվի դադարեցված միայն այն դեպքում, եթե ոwa ակնհայտ է ավելի ուշ կնքված պայմանագրից կամ մեկ այլ ձեւով հաստատում է, որ այդպիսին է եղել կողմերի մտադրությունը», իսկ, ինչպես աղբն նշեցի, Լոգանի պայմանագրում որեւ բան չկա նշված Ստրի պայմանագրի մասին եւ ընդհանրապես չի անդրադարձված այս պայմանագրերի:

ասբեկանելի կարգավհճակ
Մարզում անելու վերը շարադրվածք՝
հանգում ենք հետևյալին: Նախ՝ Սեւրի
պայմանագրի գործունեությունը որեւէ
կերպ չի դադարեցվել համապատասխան
կարգով, այսինքն՝ պայմանագիրը կնքած
բռոլոր կողմերի՝ պայմանագիրը դադարեց-
նելու մասին հայտարարությամբ, երկրորդ,
որ Լոգալի պայմանագիրը որեւէ իրավա-
կան նշանակություն չի կարող ունենալ
Հայաստանի Հանրապետության համար
Եւ որեւէ իրավական ազդեցություն չունի
Անգլիա պատմագործ Խաչված Յասակարգության

ԱԱՆ նախագահ Վ. Կիլսոնի հրավարար
վճիռը, այդ թվում նաեւ Թուրքիայի եւ Հայաստանի միջեւ գծված սահմանի քարտեցը հաստատվել է ԱԱՆ նախագահի «Մեծ կլոր կնիքով», իսկ այդ կնիքով կնիքված բոլոր փաստաթղթերը ԱԱՆ-ում մեկնադիմշտ համարվում են անբեկանելի եւ փոփոխության չենթարկվող, ուստի՝ առնվազն ԱԱՆ-ի համար Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ սահմանը հրավարանորեւ համարվում է Սերի պայմանագրով գծված սահմանը: Զգիտեմ ինչո՞ւ այս մասին չեն խոսվում:

Հազ լուրջամալածս, օսոյլ պայսական
գիրը մշխագգային իրավունքի համապատասխան ընթացակարգով կըրքած լիովին վավեր փաստաթուղթ է, որը սակայն ուժի մեջ չի մտել: Սակայն, եթե օրինակ այդ պայմանագիրը կնշանակ բոլոր երկրները վավերացնեն, ապա այն կմտին օրինական ուժի մեջ են լինանալու ասարդուարի:

July 2000 to October 2001 2001

ԱՄՆ Նախագահ Կորդրո Վիլսոնի
կողմից գծված Հայաստանի սահմանները,
որը կիրքված է ԱՄՆ Նախագահի մեջ, կոր
և ինքու եւ ունի ալլունակութիւն ուժ

Արաքսավանի պարագայում պետությունը ռիսկերն իր վրա է վերցրել

Արաքսի հովիտը, որը Մայր հայենիցից պատմական մի փորբիկ հատվածն է, ազատագրվել է 1993 թվականին, հայկական գնումի տարբեր զորամիավորումների շանքով:

Արաքսի հովիտը, մոտ 110 կմ, ձգվում է Սոսիների պուրակից, Միջնավան քաղաքից մինչեւ առաջնագիծ։ Վարչատարածքային բաժանմամբ այս ներառում է Զաշշապութի շրջանների հարավային հատվածները։

Հաշվի առնելով պատմական հայրենիքի այս հատվածի ռազմավարական նշանակությունը՝ ԼՂԴ հշխանությունները Վրաքի հովուում իրականացնում են ծրագրեր՝ նպատակ ունենալով Վրաքի հովտի ամբողջ Ներուժը ծառայեցնելու հայ ժողովորի բարեկեցությանը, շենացնելու հայ գինվորի արյամբ ազատագրված պատմական հայրենիքի այդ հատվածը, իսկ ամենակարեւորը՝ սատար լինելու հայ գինվորին, որը շարունակում է դիմակայել հակառակորդին՝ անառիկ պահելով Վրցախի սահմանները:

«Արաբսավանի ծրագիրը սկիզբ է դրել 2012 թվականին, երբ հաւաքայտության սախազան այցելեց Արաբսավան։ Մենք ըստ սարկեցինք, թե ինչ հնարավորություններ կարող է ընձեռել Արաբսի հովհանքը մեր հոգուագործողներին, որպեսզի կրակը գան ել Արաբսի ափ՝ այս հողատարածքները, որոնք արդեն պիտանի չեն օգտագործման, որպեսզի դրանք օգտագործնեն։ Նշեց ԼՂՀ փոխվարչապետ Արթուր Աղարելյանը եւ հավելեց, որ ծրագիրը մեկնարկել է շրագի վերականգնմամբ։ Մոտ 48 կմ շրագին է վերականգնվել, իսկ հետագայում անհրաժեշտություն է առաջացել, որպեսզի կառուցվի

Ապագայի բարեկեցությունն Առարկի ամիսն է

թյամբ, եւ պաշտոնատիր այլ ասգիրք:

Աղօպավալ աշխատանքը է իրավասացությունը։ Աղօպավի Յանրապետության նախագահի խոսքերով՝ Աղօպավի Յանրապետության օրենսդրությունը եւ գործադիր մարմինների պատասխանատունները հասուն ուշադրություն են ցուցաբերում այն շրջաններին, որունք ունեն ռազմավարական և շահանակությունը մեր երկրի կանքում, իսկ այդպիսի շրջաններից

Արաքսավալ թևակապյարը, որը բերել է Նրան, որ Հադրութիշ շրջանի հիմնական ենթակայանից մոտ 27 կմ երկարությամբ հոսանքագիծ անցկացվի: «Ետափայում պարզվեց, որ այս ծրագիրը, որը ցանկանում եւը կյանքի կոչել մեր ուսեցած ռեսուրսներով, հնարավոր չէ, եւ Հայաստանի Հանրապետությունից Արաքսավալ հրավիրեցինք մելորատիվ աշխատանքներ իրականացնող «Բերդիություն» ընկերությանը, որն այստեղ հիմնեց «Գյուղատնտես» ընկերությունը, եւ այսօր արդեն մեծ արագությամբ հրականացնում է մելորացիոն աշխատանքները: Այս այգիները, որոնք նախատեսված են շերամապահության համար, մելորատիվ աշխատանքների շնորհիկ վեր են ածվում մշակելի հողի եւ ըստ ցանկության կարող են այդ հողատարածքների վրա աճեցնել բանջարաբուտանային եւ հացահատիկային մշակաբույսեր», - տեղեկացրեց Ա. Աղաբեկյանը:

ՂՅ Հ Գիտվարչապետի հավաստ-
մամբ՝ ծրագրին մեջ թափ է հաղորդվել
2013 թվականի աշխանը, երբ արդեն նա-
խանշվել են այս հիմնական ուղղություննե-
րը, որոնց մոտակա 5 տարիներին կառավա-
րությունը կիրականացնի Գյուղի եւ գյու-
ղատնտեսության աշակցության հիմադրա-
մի միջոցով։ «Այսօր արդեն տասնյակ հո-
գօտագրողներ, հող եւ մշակում կրաք-
սավանում,- նշեց Ա. Աղարեկյանը,- 2014
թվականի ամռանը ակնկալում ենք, որ Ար-
մավիրի մարզից, Եղեգնաձորոց, Եղվարդից
ժամանակ՝ բանշարարութանային մշակա-
բույսեր աճեցնող մասնագետները կտրա-
մադրեն մինչեւ 1000 տոնային հասնող պո-
միդոր։ Դա անսախադեա թիվ է, երբեք Ար-
ցախի Հանրապետությունում նման ցուցա-
նիշ չի գրանցվել։ Եւ մենք կգործարկենք ոռ-
մատի գործարանը։ Գործարանի հիմնադիրին
հետ պայմանավորվածություն ունենք, որ
աշակելու ենք հողօգտագործողներին, որ-
պեսզի մատակարարում իրականացվի»։

Ըստ Ա. Աղարեկյանի՝ Կրաքսավանում
արտադրությունը կազմակերպվելու և հա-
մեմատարա մատչելի ներգակիրներով։
«Կրաքսավանում ներգետիկ արդյուրը գա-
զը չի։ Կրաքսավանում բրիկետների, այ-
սինքն փայտանյութի օգտագործմամբ կա-
րողանալու ենք եժան ներգակի հաշվին ար-
տադրել մրցունակ հումք՝ վերամշակված լո-
լիկ, վերամշակված այլ կուլտուրաներ, եւ
շուկայում մրցունակ արտադրանք ենք ներ-
կայացնելու։ Ծրագիրը շարունակական է ի-
նելու։» ՂՅ Հ Գիտվարչապետը տեղեկացրեց
նաեւ, որ ներկայում գյուղատնտեսության
նախարարությունը մշակում է ռազմավա-
րական ծրագիր, որը ներկայացվելու է կա-
ռավարությանը։ Ծրագրում ներառված է Արարա-
տավանական գյուղարանունի նախագծուն

ինչը Նախագահի հանձնարարականն է «Մենք գտնում ենք, որ եթե 10 000 հեկտարին հասնող հողատարածքն ամբողջությամբ մշակվի, արդյունքում հազարավոր մարդիկ են պետք, որոնք պետք է ընակվեն Արաքսավանում, Նրանք ամենօրյա աշխատանքով պապահովված են լինելու: Քաղաքաշինության նախարարությունն արդեն հանձնարարական է հշեցրել եւ գյուղաքաղի նախագիծն է մշակվում: Արաքսավանում հյակական ճարտարապետության առանձնատներ են կառուցվելու: 110 կիլոմետր երկարությամբ սոսիների պուրակից մինչեւ առաջնագիծ, Արաքսի ողջ երկայնքով իրականում հնարավոր է իրականացնել գյուղատնտեսական աշխատանքներ: Մեծ թափ է հաղորդվելու ձևաբուծությանը: Դրա հնարավորությունները նույնպես ունենք: Ստեղծված է ամեն ինչ, որպեսզի այս տարածքը ծառայեցնենք մեր ժողովրդի բարեկեցությանը,- վաստեց ՀՀ փոխվարչապետը:

Ա. Աղաբեկյանի համոզմամբ՝ պատահական չէ Երիտասարդներին Արաքսավան տանելու Եւ ճանաչողական այցեր կազմակերպելու ժրագիրը.

«Ազնկալում Ենք, որ Եթե ոչ 700 Երիտասարդ, ապա գոնե 200 Երիտասարդ դեսպանի կարգավիճակով Արաքսավանից կօնս իր տուն Եւ իր տեսածի մասին կպատմի հարեւանին, բարեկամին, իր նոթերի մեջ կզի Եւ մի գեղեցիկ օր կազ Եւ կասի, որ այս ժամանակ ճանաչողական այցով է Եկել, որպես Երիտասարդ, իսկ այսօր Եկել է որպես հոգտագործող: Եթե անհրաժեշտ լինի՝ ամեն օր 700 մարդ բերենք Եւ 700-ից 7-ը ցանկություն հայտնի ապրել ու հոյ Մշակել Արաքսավանում, ուրեմն արժե Նման միջոցառում ներ կազմակերպել: Ճիշտ է՝ այսօր Արաքսավան ընակավայրում ընդամենը ժամանակավոր կացարաններ Են, այստեղ ունենք մշտական հերթապահություն իրականացնող ուժիկնության Եւ փրկարար ծառայության աշխատակիցներ, գործում է բուժկետ, շուտով կզորի խանութ, միզուց և նաեւ թեյարան: Մի բան հստակ է. ԼՀՐ իշխանությունը ներդ հաստատակամ Էն իրենց որոշման մեջ Եւ տարիներ հետո, միզուց 10 տարի, միզուց Եւ ավելի, բայց մի օր կտեսնենք շնորհազմամարդ Արաքսավան գյուղաքաղաքայի հայկական ճարտարապետության տիպի առանձնատներով, բարեկեցիկ ապրելու իրբույր Ենթակառուցվածքներով»:

Ա. Աղաբեկյանի հավաստմամբ՝ տնտեսության մեջ արդյունավեր ժամեր, օրեր եւ ամիսներ անց մեջ կարող է առաջանալ առանձնատներով:

ամիսներ անց չեն Նշմարվում, այլ տեւական ժամանակ է պետք շոշափելի արդյունք ստանալու համար. «Որպեսզի մենք Ներդրուի դիմագործությունը ազատենական կապիտալի Ներդրման բեռնից, ո՞ւ անում է Գյուղի եւ գյուղատնտեսության աշակեության հիմնադրամ»:

Ե հողը դարձնելու գյուղատնտեսական Նշանակության, դա 350 000 դրամ գումարն է 1 հեկտարի հաշվարկով։ Յողօգտագործող 1 հեկտարի համար Վրաքի հողին չի զա եւ տնտեսություն չի կառուցի։ Ուրեմն անհրաժեշտ է գոնե 50 հեկտար, իսկ դա նշանակում է, որ մինչմուտ 20 մլն դրամ գումար է պետք, որպեսզի մարդ Ներդին հողում ակնկալելով մոտակա 2-3 տարիներին հետզնում։ Դրանից բացի, նաև շրջանառու Միջոց պետք է դնի հողի մեջ։ Ակզենական կապիտալի բեռը Արցախի իշխանությունը Վերցրել է իր Վրա Գյուղի Եւ գյուղատնտեսության աջակցության հիմնադրամի միջոցով, սա մեկ պայման, որը մենք առաջարկում ենք հողօգտագործողին, որպեսզի նոյն տարում եկամուտ ստանա։ Ակնկալում ենք, որ մինչեւ 2015 թվականի հունվար պետք է Վրաքսավանի ընակիշը կարողանա վաճառի բանջարաբուտանային կուլտուրաներ՝ կանաչ լորի, պոմիդոր և վարունք։ Մենք այսօր այդ պայմանները ստեղծել ենք իրենց համար։»

Արթուր Աղաբեկյանը հաստատեց այն լուրերը, որ Դազախստանից մասնագետներ են հրավիրվել Արցախ և Նրանց մոտ ցանկություն է առաջացել Արաքսի հովտում գրադպել հողի մշակմամբ. «Դազախստանում մենք ունենք հայրենակից, որը գրադպում է հացահատիկային մշակաբույսերով: Արաքսի հովտը տեսնելուց հետո ցանկություն է հայտնել մոտ 1000 հեկտար հողատարածքում մելորատիվ աշխատանքներ կատարել եւ ցորեն ցանել: Կարծում եմ՝ տեղեկատվության պակասն էր, որ մինչև այդ հոգոսդագործողները այստեղ գալու ցանկությունը չէին հայտնում: Սակայն Գյուղի եւ գյուղատնտեսության աշակցության հիմնարարությունը այսօր տասնյակ հերթագրվածներ կան: Անցած աշուն մենք էինք ինքրում, որ մարդիկ գան եւ հոդ Վերցնեն ու մշակեն, այսօր արդեն մենք չենք ինը հասցնում Նրանց դիմումները բավարարել, քանի որ հոդի մելորացիան հրականացնող ընկերությունը մենքն է եւ հազիկ ենք հասցնում հոդային աշխատանքներն իրականացնել: Ներկայումս Փինանսական ռեսուրսների պահանագործման անհրաժեշտություն կա, որպեսզի մենք կարողանանք 14, 15 եւ 16 թվականներին ճիշտ ուղղորդել մեր ռեսուրսները;

Կաղասատիկ կոմիտեն հաշվառել է հողատարածքները, անհրաժեշտ ենթակառուցվածքների առումով կատարվել են հաշվարկներ: Միջիարդների համար ներդրման անհրաժեշտություն կա: «Ետք է դիմենք յուրաքանչյուրին, ով կցանկանա մասնակիցը լինել այս ծրագրերին: Նմանատիպ ծրագրերը պիսկեր են պահանջում, իսկ այս պարագայում պետությունը ոիսկերս իր վրա է վերցրել»:

unseen

սեպտեմբերի»

ԼՂՀ փինվարչապետը համոզութեա հայտ-
նեց, որ Արաքսավան այցելած երիտասարդ-
Ներից շատերը իրենց բարեկեցությունը մի օր
փնտրելու են եւ մահացանակ այս գոտնելու են
Արաքսավանում. «Կատահ եմ, որ այստեղ այ-
ցելած երիտասարդներից շատերը հետազա-
յում իրենց բարեկեցությունը փնտրելու են
հետև այստեղ՝ իհմենով իրենց տնտեսություն-
ները: Այս, այսօր Արաքսավան թնակավայ-
րում ընդամենը ժամանակավոր կացարան-
ներ են, այստեղ ունենք մշտական հերթապա-
հություն իրականացնող ոստիկանության եւ
փրկարար ծառայության աշխատակիցներ,
գործում է բուժկետ, շուտով կգործի խանութ,
միգուց նաեւ թեյարան:

ԼՂՀ հշանությունները հաստատակամ են իրենց որոշման մեջ եւ տարիներ հետո, միգուց 10 տարի, միգուց եւ ավելի, բայց մի օր կտևենք շեն ու բազմամարդ Արածավան գյուղաքաղաք՝ հայկական ճարտարապետության տիպիկ առանձնատերով, բարեկեցիկ ապրելու իր բոլոր ենթակառուցվածքներով»:

11 1120183111

Աշխարհի ապրիլի 23-24-ին. Փոտոշարք

Ստեփանակերտ, Արցախ

Փարիզ, Ֆրանսիա

Բուենոս Այրես, Արգենտինա

Ամեն տարի Հայոց ցեղասպանության տարելիցին աշխարհասփյուռ հայությունը ոգեկոչում է անմեղ զոհերի հիշատակը եւ հանդես գալիս պահանջատիրական կոչերով։ Աշխարհով մեկ սփոված հայերը այդ օրերին միաձայն պահանջում են արդարություն եւ հատուցում։ Փարիզից մինչեւ Լոս Անջելես, Բեյրութից մինչեւ Սուսվա համայն հայությունը ոգեկոչում է Մեծ Եղեռնի զոհերին եւ իր բողոքի ծայնը բարձրացնում։

Ներկայացնում ենք ապրիլի 23-24-ը աշխարհի տարբեր վայրերում տեղի ունեցած՝ Հայոց ցեղասպանության ոգեկոչման սվիրած միջոցառումների Փոտոշարք։

Բեյրութ, Լիբանան

Սուկա, Ուկանատան

Զավահր

Աթենք, Հունաստան

Լոս Անջելես, ԱՄՆ

Երեւան, Հայաստան

«Ապառաժ» երկաբաթաթերթ

Ստեփանակերտ, Կոնյակ 17,
հեռ. 97 38 43, E-mail: info@aparaj.am
Կայքէ՝ www.aparaj.am

Նյութերի համար պատասխանատու են հեղինակները։ Թերթը կարող է տպագրել և հանդիսավոր պատճենությունները չի կիսում։
Տպագրման համար պահանջվում է Ստեփանակերտի «ԴԻԶԱԿ ՊԼՅՈՒ» ՍՊԸ-ում։
Գրանցման վկայական՝ 04: Տպագրանակը՝ 500: Գինը՝ 100 դրամ։

Խմբագիր
Սեւակ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ